

Iz vsega tega se vidi, da Avstrija ima sicer aktiven budget, da pa za izhajanje potrebuje 40 milijonov več, kakor jih ima na razpolaganje.

Vodja finančnega ministrstva se je v svojem ekspezeju držal stroge objektivnosti, a pokazal je vender, da mora vlada na vsak način dobiti novih sredstev. Kaj storiti? Ljudstvo je že sedaj preobremenjeno in le težko diha pod bremenom, katera se mu nalagajo. Skrbeti bo za nove dohodke, a te je možno dobiti le, če se odpro vrata gospodarskemu napredku, ki poveča davčno moč ljudstva. Samo tako, da se pomnoži dohodek ljudstva in poveča ljudsko blagostanje, je upati, da bodo našli državni dohodki v toliki meri, da se bodo tudi pokrivali redno naraščajoči državni izdatki.

Lahkomiselnost.

V četrtek, dne 26. oktobra popoldne, je bil v „Katoliškem domu“ shod „Gospodarske zveze“ na katerem shodu so se kovali visokoletni gospodarski projekti.

Gospod dr. Šusteršič je, kakor nam je sporočil „Slovenec“, razpravljal o ustanovitvi osrednje zadruga, ki bi imela svoje skladišče v Ljubljani ter bi zalagala vse kmetijske zadruga, konsumna društva itd. z vsemi potrebščinami.

Financiranje tega načrta je gospod dr. Šusteršič pojasnil tako-le: „Pri osrednji zadrugi bi bili redni in izredni člani. Redni člani bi bili v prvi vrsti posojilnice. Redni člani bi vplačali glavne deleže, izvenredni člani pa opravični delež, ki bi moral biti nizek, na primer 1 krono, ker je osrednja zadruga namenjena kmetu, ki ne more veliko plačati; opravični delež izstopivši dobi nazaj. Pri vstopu plača izvenredni član pristopnine 1 krono, ki ostane zadrugi. Prvo leto je torej izvenredni član udnine prost. Pričenši z drugim letom prične vplačati udnino, ki bi znašala 1 gld. na leto. Da se ustvari potrebni prometni kapital in se pokrijejo stroški, morala bi imeti pri osrednji zadrugi vsaka posojilnica jedenglavni delež 500 gld., ki ostane imetje posojilnice, samo obrestovanju se odreče. Na ta način bi v kratkem imeli skupaj okolu 50.000 gld. kapitala. Tista beračija, katero ima kmetijska družba, spravimo mi skupaj v 24. urah.“

Ponosne besede! Le škoda, da „Slovenec“ ni tudi povedal, kar je k tem izvajanjem pripomnil č. gospod Hladnik, zakaj potem bi dobila vsa stvar popolnoma drugo lice.

Č. g. Hladnik je namreč pojasnil, da izmed takozvanih katoliških posojilnic sploh nobena nima 500 gld. premoženja, in da torej ne more vzeti glavnega deleža. Na to je dr. Šusteršič odgovoril, da posojilnicam sploh ne bo treba vplačati tega deleža, da bodo le po 500 gld. dolga naredile pri „Ljudski posojilnici“, in s tem denarjem se napravi osrednja zadruga.

Tista beračija, katero ima kmetijska družba, se torej ne bo skupaj spravila, ampak naredilo se bo le toliko — dolga.

S tem je povedano vse. Snovanje velikih podjetij na taki podlagi je lahkomiselnost, ki se utegne tako bridko maščevati, kakor nameravana ustanovitev zavarovalnice brez kapitala, kateri zavarovalnici ne more biti sojena druga usoda od one ki je zadela „banko Slovenijo“. —

Politični pregled.

Državni zbor je imel sejo v ponedeljek. Razpravljalo se je o predlogu Daszynskega, naj se odpravi § 14. in o predlogu levičarskih strank, naj se nadalje utesni poraba § 14. Nemški govorniki so zbežali. Govoril je tudi češki poslanec Stranski, ki je ožigosal Bärnreitherja, kateri je kot minister podpisal 13 naredeb, izdanih s § 14. med tem ko sedaj zahteva odpravo § 14. Na to je čital Clary izjavo, da vlada ne misli na odpravo § 14. in tudi glede utesnitve se ne more izreči, ker ne vè, v koliko naj se poraba § 14. utesni. Izjava je bila očitno dogovorjena z levičarskimi strankami. Dotična akcija Nemcev je bila le sleparjenje. Zatem je bilo glasovanje o nujnosti socialnodemokratskega predloga. Vse stranke so glasovale za nujnost, izvzemši Lahe ter nemško-liberalne veleposestnike. Fuchs je odredil glasovanje po imenih pri katerem se je izkazalo, da je dvetretinjska večina za predlog; toda pri glasovanju o meritorni vsebini, ni dobil predlog večine. Predlog glede utesnitve porabe § 14 se je odkazal osek 48 članov.

Po volitvi delegacije. — Cesar je poslal vitezu Jaworskemu brzojavko, vsled česar smatrajo desničarski listi desnico za legalno večino; s tem je tudi zadana nova blamaža Claryju, Levičarji hočejo dobiti protiuslugo, ker niso volitve obstruirali. Desnica je izkazala levici mnogo uslug, a kaj je dobila zato? Odpravo jezikovnih naredb. in ustavilo se je nemško ministrstvo, da razbije slovansko večino! — Delegaciji se snideta proti koncu tega meseca. Vzrok tako poznemu zasedanju delegacij, da hočeta obe vladi, da se kvotni deputaciji sestaneta čim preje in poskusita rešitev kvotnega vprašanja. Nadalje je vzrok odgoditve delegacijskega zasedanja želja ogrske vlade, da se ji dovoli proračunski provizorij, radi katerega so imeli v parlamentu že dvakrat obstrukcijo, Széll pa se hoče temu počenjanju izogniti.

Kontrolni shod. — Te dni se je pri dvornem dînerju v Budimpešti govorilo tudi o najnovjšem jezikovnem prepiru pri kontrolnih shodih. Cesar je omenil posl. Gajariju, da je čudno, kolika zmešnjava je nastala pri kontrolnih shodih. Cesarju se zdi, da je vsled takih pojavov enotnost avstro-ogrske armade v nevarnosti. Posl. Gajari je odgovoril na to, da bodo delali Ogrji na to, da se nemški armadni jezik ohrani za vojaštvo vseh narodov. „Neue Freie Presse“ so raduje te cesarjeve opombe ter dolži Čehe, da so oni zanesli to jezikovno vprašanje tudi mej vojaštvo. Kje je torej tista zajamčena enakopravnost § 19. drž. temelj. zakonov?

Razpor mej nemškimi strankami. — Vse nemške stranke so site poveljništva Wolfovega. Wolf je očital dr. Nitzseheju, da se je udeležil volitev delegacij. Toda nemški poslanci, ki so bili izvoljeni, da delajo resno, ne blazno politike, so složni v tem, da so dolžni svoji časti, zavrniti Wolfa v svoje meje. To se je, upamo, danes že storilo na zadosten način. — Kakor znano, je nemška narodna stranka proti Wolfovim impertinencam energično protestirala. Ker je tudi nem, napredna stranka velika nasprotnica prepotentnih Schönerer-